

Gárdonyi Géza

Ábel és Eszter

– Az epekedés végtelen éneke –

Kétszemélyes színpadi mű

Színpadra írta:

Sziki Károly

Szereplők:

Férfi

Nő

Az Ábel és Eszter egy különös és tiszta szerelem részletezően finom rajza az első pillantástól az egymásra találásig. Nyéky Ábel és Kardos Eszter kezdettől fogva tudják, hogy egymásnak teremtette őket az Isten. Ám sorsukat a körülmények hatalma határozza meg, sem elereszteni, sem megtartani nem tudják egymást. Gárdonyi költői átéléssel és biztos lélektani tudással eleveníti meg a két fiatal szerelmének történetét, s egyben a századforduló Budapestjének hangulatát is. A fordulatos, hangulatos történet ma is valamennyi Gárdonyi-rajongó és romantikus néző érdeklődésére számíthat.

1. jelenet

Zimankós, durva idő, szakadatlanul fúj a szél. Két ember feketébe burkolózva áll egy sírkő előtt. Ők Ábel és Eszter, akik a játék sodrában megfiatalodnak, majd újra kezdődik az öregedés szakasza, s végül visszajutnak ehhez a sírkőhöz.

Férfi: Ez a fehér sírkő áll majd valahol a budai temetőben. A névirat rajta csak ennyi: *Ábel és Eszter*. Semmi egyéb. Megérthető lesz talán, hogy a követ még életükben faragtatták a majdan alatta nyugovók. S akik eltemetik őket, nem gondolnak vele, hogy az évszámot is odavéssék a kőre...

Nő: Minek is. A test elporlad. A szerelem örök.

Férfi: Minek is?... Nem keresi azt a sírt soha senki. Legfeljebb ha egy-egy fülemüle száll reá a nyáreleji hónapokban, s danol egyet.

Nő: Annak a dalnak a szövegét mondd el nekem!

Férfi: Csak veled együtt!

Nő: Ha még emlékszem rá.

Férfi: Oda gondoltam, ahol először beszéltünk... Nem tudom, megy még az az omnibusz?

Nő: Áll-e még az a kis villa ott az út mellett? Ott beszéltünk először...

Férfi: Bizonyosan. No, ez kedves gondolat Eszter. Visszaérezzük magunkat a múltba... Eszterkém.

Nő: És ha még ott az a szikla...

Férfi: Együtt nézzük ismét Eszterkém a nap fölkelését. Ámbátor...

Nő: A nap nyugvását, édes Ábelkám.

(Összefonódva dalolnak: *Éjjel az omnibusz tetején...*)

Férfi: Az omnibuszra egy kövér-duda asszonyság kapaszkodott föl. Testének te-rebélyességével majdnem kinyomta a hátul álló három fiatal embert.

Nő: Megtelt! – kiáltották többen, tréfásan.

Férfi: Azoknak kiáltották, akik a kövér asszony után nyomakodtak.

Nő: Az omnibuszban még kevesen ültek. A tréfás kiáltáson mindenki elmosolyodott.

Férfi: Csak a kövér hölgy nem. Bosszúsan pillantott az ifjakra.

Nő: Neveletlenek! Neveletlenek!

Férfi: Egy kisasszony is fölszállt vele.

Nő: Az is komoly maradt.

Férfi: De elpirult, haragosan elpirult.

Nő: Az omnibusznak ez a megtelése a Lánchídnál történt. A Horváth kertnél.

(Dalolnak: *Legyen a Horváth kertben Budán...*)

Nő: A férfiak atillások és zekések voltak, a nők krinolinok, kalpagosak.

Férfi: Akkor az volt a divat.

Nő: A kövér hölgyel szemben egy beteg-színű szőke fiatalember telepedett le az omnibusz belsejébe. Nyugodt-arcú, kék szemű ember, afféle irodai ember. Egy-kedvűen pillantott végig az utasokon, aztán....

Férfi: Aztán a piros képű leányon maradt a szeme.

Nő: Áprilisi tavaszias meleg volt az idő. Az órák delet mutattak. Az omnibusz dőcögött a Városliget felé.

Férfi: Neveletlenek! Micsoda neveletlenek! – dohogott a kövér asszonyság. Körülbelül negyvenesztendősi úri hölgy lehetett, gombaorrú, kerek arcú és hidegszemű. A ruhája jómódra vallott.

Nő: Fekete ruhája volt.

Férfi: Bársony-kalpagján strucc-toll lengett.

Nő: A napernyőjét fekete selyem-csipke körítette. A blúzán ugyanolyan csipke.

Férfi: De feszült rajta minden, mint a kesztyű.

Nő: Aztán lassankint elmúlt a haragja.

Férfi: A szeme szerelmes mosolygással pihent a leányán. Mindig úgy nézett, ahányszor a leányára nézett.

Nő: A leány arcáról lassankint elszállt a bíboros pirosság.

Férfi: A helyét az a virág-arcszín foglalta el, amely csak gyermekeken és leányon látható.

Nő: Rózsaszínruhás, cinegetestű leány.

Férfi: Az arca vékony, de csupa finomság, a szemöldöke hosszúívű. Máskülönben nem volna a szemén semmi irigyelnivaló: fekete apró szem, de tiszta-csillagú, amilyen a tizenhét éves leányokon szokott lenni.

Nő: A szőke fiatalembernek rajta-ragadt a tekintete.

Férfi: Szinte áhítattal nézett reá. Sokáig csodálta a szemét, a száját, az orrocskáját, a nyakát.

Nő: Apróra megbámulgatta a kalpagjától a cipőjéig.

Férfi: Az omnibuszban beszélgetés kezdődött.

Nő: Két öregúr beszélgetett.

Férfi: Széchenyi haláláról, amely azokban a napokban történt.

Nő: Itt, a Horváth kert sarkában.

Férfi: Itt esküdött a legnagyobb magyar Crescence-vel... Az egyik arra vélekedett, hogy Széchenyi nem volt örült...

Nő: Hanem a bécsi rendőrség zaklatása űzte a halálba.

Férfi: Politikai tiltott könyveket találtak nála, azért zaklatták a gazemberek!

Nő: Az utolsó szót halkán mondta, s aggodalommal pillantott szét a bent-ülőkön.

Férfi: De jobbra nők ültek az omnibuszban, és a férfiak közt se látszott policáj-színű utazó.

Nő: Igaz-e – susogott a másik, – hogy Kossuth újra befelé készül?

Férfi: A kérdezett vállat vont: Beszélük. A nép fantáziája nagy.

Nő: Ámbár a föld röge is róla álmodik.

Férfi: Ha még egyszer azt üzeni...

Nő: Akkor mind?

Férfi: Akkor mind. Vagy senki.

Nő: Nem megy el.

Férfi: Nem megy el, ugye? A fiatalember tovább csodálgatta a leányt. A leány pirossága már elmúlt.

Nő: Az ő halványsága megszínesedett. Jámbor kék szeme ábrándosan csüggött a leányon.

Férfi: A leány szemben ült vele, de mintha nem is látta volna: egykedvűen nézett el a feje mellett, az ablakon át az épületekre.

Nő: Közben az omnibusz meg-megállt. Kiszálltak, beszálltak, megint zötyögött a Városliget felé.

Férfi: Egy helyen népcsődület támadt: a pecér zöld rácsos kocsija volt ott látható. A pecér egy természetes fekete kutyát kerített hurokra.

Nő: A kutya rémült szemmel rángatózott a dróton.

Férfi: Annál inkább szorult a drót a nyakán.

Nő: A pecér a kocsihoz vonszolta, s ott ketten is emelték.

Férfi: Az egyik nagyot rúgott alulról rajta, és így föllendítette a kocsiba. Az omnibusz meglássúdva haladt ott el. A bent ülők is érdeklődéssel nézték a különös küzdelmet.

Nő: Szegény! (*Sírva fakad, a férfi letörli a könnyeit.*)

Férfi: Mondta a leány. Két sz-szel mondta a szegényt, s a hangja zengő volt, mint a muzsika. Aztán elmosolyodva pillantott az anyjára. És ez az elmosolyodás is bájos volt.

Nő: A fiatalember pillogva nézte. Szinte falta a szemével.

Férfi: A Kétszív-utca sarkán a kövér hölgy fölkelt és intett a leánynak.

Nő: A leányka kifelé haladtában hidegen pillantott a kékszemű fiatalemberre.

Férfi: Leszálltak. A fiatalember is leszállt. A nyomukban haladt.

Nő: A nyomukban. S amikor a nők befordultak egy földszintes házikóba...

Férfi: Akkor megállt.

Nő: És úgy megbámulta a házat, ahogy csak királyi palotát szoktak megbámulni.

Férfi: Numeró 47. Kétszív-utca 47. Nomen est omen!

Nő: Aztán előkapta az óráját és sietve indult vissza a Király-utcán.

Férfi: Útközben gyakorta mondogatta: *Szegény!* És mosolyogva csóváltgatta a fejét.

Nő: Aznaptól fogva minden délben megjelent a fiatalember a Kétszív-utcán, és elsétált kétszer-háromszor a ház előtt.

Férfi: A háznak virágos volt az egyik ablaka: két muskátli és egy kicsided jázmin zöldikélt benne.

Nő: A fiatalember igen érdeklődött a három virágtő iránt. Vasárnaponként különösen.

Férfi: El nem ment onnan, míg csak a virágok tulajdonosa is meg nem jelent az ablakban.

Nő: A virágok tulajdonosa persze az omnibuszbeli leány volt.

Férfi: Először csodálkozva nézett a fiatalemberre.

Nő: Aztán csakhamar eltűnt a szoba homályában és nem mutatkozott többé.

Férfi: A rózsának énekelt csak.

Nő: Csak a rózsának?

Férfi: A rózsának, hogy ne fájjon annyira.

(A férfi dalra fakad: *Rózsafa virít...*)